

Akdeniz Üniversitesi
Dumlupınar Bulvarı
07058 Kampus
Antalya/TÜRKİYE

Akdeniz Üniversitesi
Sağlık Bilimleri Fakültesi
Gerontoloji Bölümü

Zaman

Prof. Dr. İsmail Tufan

Şu günler, zamanı düşünme zamanıdır. Özellikle yaşlılar “evde zaman geçmiyor” diyerek şikâyetini dile getiriyor. Bunu der demez yaşamlarını düşünerek “zaman ne kadar çabuk geçti” diyerek şikâyete devam ediyorlar.

Zaman var mı?

Isaac Newton, zamanı mutlak bir şey olarak düşünmüştü. Zamanı, Tanrı'nın eseri olarak kabul ediyordu. Evrenin değişmeyen sabiti olarak tasavvur ediyordu. Ancak yanılmıştı.

Yaşlıların şikâyetlerine bakacak olursak zaman yoktur. Evde geçmeyen zaman, hayat söz konusu olunca su gibi akıp gidiyor demek, zaman diye bir olgunun olmadığına işaret ediyor. Bir metronom düşünün. Tik-tak-tik-tak-tik-tak-tik-tak... Metronom çalışırken odanıza bakınız. Değişen bir şey var mı? Yok elbette. Şimdi radyonuzu veya televizyonunuzu açın. Metronom arka planda tik-taklara devam ediyor. Şimdi değişen bir şey oldu mu? Elbette oldu. Radyodan veya televizyondan gelen sesleri işitiyorsunuz. Şimdi metronomu durdurun. Şimdi ne oldu? Sadece metronomun sesi yok oldu. Radyo veya televizyon sesini işitmeye devam ediyorsunuz. Demek ki metronom çalışsa da çalışmasa da değişen hiçbir şey yok. Değişim radyo veya televizyonu açınca meydana geldi.

Zaman evrende meydana gelen değişimdir. Eğer değişen bir şey yoksa zaman diye bir şey aklınıza gelmez. Zaman evrendeki değişimden başka bir şey değildir. Einstein'ın görelilik teorisi bu düşünceye dayanır.

Zamanın geçip geçmediği ile ilişkili düşüncelerimizin ardında çevremizdeki değişimleri görüp görmemek yatıyor. Bugünlerde evde kapanıp kalıyoruz. Pek fazla bir değişim meydana gelmediği için zaman geçmiyor gibi hissediyoruz, ama aynaya baktığımızda koskoca bir yaşamın geçtiğini algılıyoruz. Çünkü gençliğimizi anımsıyor ve şimdiki halimizi görüyoruz. İkisini karşılaştırınca evrendeki değişimlerden birini görüyoruz. Bu değişime zaman diyoruz.

Monty Python'ın “Life of Brian” (Brian'ın Hayatı) filmindeki bir sahne geliyor şu aklıma. Defalarca izlediğim halde hâlâ gülüyorum: *“Hiçten gelip hiçe gidiyoruz. Kaybedeceğimiz ne var? Hiç!”* Hayat bu cümlede yatıyor. Kafanı olmayan zamana takma. Değişmeye bak. Zaman dediğin sendeki değişim potansiyelidir. Otlara hakaret etme. “Ot gibi adam” lafi

Akdeniz Üniversitesi
Dumlupınar Bulvarı
07058 Kampus
Antalya/TÜRKİYE

Akdeniz Üniversitesi
Sağlık Bilimleri Fakültesi
Gerontoloji Bölümü

anlamsız. Ot bile değişirken, sen değişmeden edemezsin. Değişmemeye kararlıysan eğer, yaşamında anlam göremezsin.

Yaşlanma dediğimiz olgu değişmektir. Sadece bedenen değil, ruhen ve sosyal olarak değişmek. Bu, olumlu veya olumsuz olabilir. Ancak ikisinde de yaşadığını anlarsın. Ne anladığın ise değişimde görebildiğindir. Sadece cildine, saçına, kemiklerine kafa yorarsan, mutsuz olursun. Bilincin değişti mi? Derin düşüncelere erişebildin mi, manevi yönün gelişebildi mi, her şeye rağmen hayatındaki değişimlerden ders alabildin mi? Aldığın derslerden gelecek planlarında değişiklik yapabildin mi? Öğrenmeye devam ediyor musun? Yoksa gençliğinin peşinden ağıt yakmakla mı meşgulsün?....